

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE
**ANALIZA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV IZBRANEGA
GOSTINSKEGA PODJETJA**

Ljubljana, oktober 2023

XUE LIN

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Xue Lin, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Računovodska analiza poslovanja izbranega podjetja, pripravljene v sodelovanju s svetovalcem viš. pred. mag. Aleksandrom Igličarjem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel/-a, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.
11. da sem preveril verodostojnost informacij, ki izhajajo iz zapisov na podlagi uporabe orodij umetne inteligence.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

1	UVOD	1
2	PREDSTAVITEV IZBRANEGA PODJETJA	1
3	ANALIZA BILANCE STANJA	3
3.1	Analiza dolgoročnih sredstev	5
3.2	Analiza kratkoročnih sredstev	6
3.3	Analiza kapitala	6
3.4	Analiza dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti	7
4	ANALIZA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA	8
4.1	Analiza prihodkov	8
4.2	Analiza odhodkov	9
4.3	Analiza dobička	10
5	PRIMERJAVA KAZALNIKOV POSLOVANJA S KONKURENČNIM PODJETJEM	10
5.1	Kazalniki stanja financiranja	12
5.2	Kazalniki stanja investiranja	13
5.3	Kazalniki plačilne sposobnosti	15
5.4	Kazalniki dobičkonosnosti	18
6	SKLEP	22
	LITERATURA IN VIRI	24

KAZALO TABEL

Tabela 1: Ključni podatki izbranega podjetja, 2018–2022.....	2
Tabela 2: Bilanca stanja izbranega podjetja, 2020–2022	4
Tabela 3: Stopnja odpisanosti opredmetenih osnovnih sredstev, 2020–2022	5
Tabela 4: Izkaz poslovnega izida izbranega podjetja, 2020–2022	8
Tabela 5: Poslovni prihodki izbranega podjetja, 2020–2022	9
Tabela 6: Poslovni odhodki izbranega podjetja, 2020–2022.....	9
Tabela 7: Ključni podatki konkurenčnega podjetja, 2018–2022.....	11
Tabela 8: Kazalnik delež kapitala v financiranju, 2018–2022	12
Tabela 9: Kazalnik delež dolgoročnih sredstev, 2018–2022	14
Tabela 10: Hitri koeficient, 2018–2022	16
Tabela 11: Kratkoročni koeficient, 2018–2022	17

Tabela 12: Kazalniki dobičkonosnosti, 2018–2022	19
---	----

KAZALO SLIK

Slika 1: Gibanje kazalnika delež kapitala v financiranju, 2018–2022	13
Slika 2: Gibanje kazalnika delež dolgoročnih sredstev, 2018–2022	15
Slika 3: Gibanje hitrega koeficienta, 2018–2022	17
Slika 4: Gibanje kratkoročnega koeficienta, 2018–2022	18
Slika 5: Gibanje čiste dobičkonosnosti prihodkov od prodaje, 2018–2022	20
Slika 6: Gibanje čiste dobičkonosnosti sredstev, 2018–2022	21
Slika 7: Gibanje čiste dobičkonosnosti kapitala, 2018–2022	22

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

EBIT – (angl. Earnings Before Interest and Taxes); poslovni izid iz poslovanja

IP – izbrano podjetje

KP – konkurenčno podjetje

ROA – (angl. Return-on-assets); dobičkonosnost sredstev

ROE – (angl. Return-on-equity); dobičkonosnost kapitala

ROS – (angl. Return-on-sales); dobičkonosnost prihodkov

1 UVOD

Surovi, neobdelani podatki ne podajo dosti informacij o poslovni uspešnosti podjetja, treba jih je analizirati in narediti primerjavo s podatki preteklih obdobj, ali z zastavljenim ciljem podjetja ali s podatki relevantnih podjetij. Poleg tega je analiza računovodskih izkazov dobra podlaga za sprejemanje raznih poslovnih odločitev.

Tema moje zaključne strokovne naloge je analiza računovodskih izkazov izbranega gostinskega podjetja. Izbrano podjetje ne želi biti imensko razkrito, zato ga za namen naloge navajam pod imenom Izbrano podjetje. Gre za gostinsko podjetje, ki je obratovalo na treh lokacijah. Trenutno je dejavno le še na dveh. Vendar to ne vpliva na mojo analizo, ker se je sprememba zgodila šele v letu 2023, obdobje, ki ga zajemam v analizo, traja od leta 2020 do leta 2022 oziroma od leta 2018 do leta 2022 pri analizi s kazalniki.

Namen naloge je narediti analizo računovodskih izkazov izbranega podjetja.

Cilj naloge je na podlagi narejene analize ugotoviti, ali izbrano podjetje posluje uspešno in kako uspešno je v primerjavi s preteklim ali preteklimi poslovnimi leti.

V sklopu zaključne strokovne naloge uporabljam predvsem metodo analize sekundarnih podatkov. Pri teoretičnem delu naloge izhajam iz domače in tuje literature. Analitični del naloge temelji na računovodskih izkazih in drugih poročilih podjetja.

Uvodu sledi poglavje, v katerem nekoliko podrobneje predstavim izbrano podjetje, s čim se ukvarja in kako se je vse začelo. Nato sledita poglavji tri in štiri, analiza bilance stanja in analiza izkaza poslovnega izida. V petem poglavju izbrano podjetje primerjam z relevantnim podjetjem iste panoge na podlagi izbranih kazalnikov poslovanja, ki jih izračunam. Na koncu sledi sklep, v katerem povzamem vsebino in predstavim ugotovitve.

2 PREDSTAVITEV IZBRANEGA PODJETJA

Izbrano podjetje je bilo ustanovljeno leta 2007 in v glavnem deluje v gostinstvu, po standardni klasifikaciji dejavnosti je to dejavnost I56.101 Restavracije in gostilne. Podjetje je ponujalo svoje izdelke in storitve na treh lokacijah, ker so eno izmed treh poslovalnic v marcu 2023 zaprli, so trenutno dejavni le še na dveh lokacijah. Kljub temu bodo vse tri poslovalnice vključene v analizo, saj se je sprememba zgodila šele po obdobju, ki je zajeto v analizi. Za lažje izražanje v nadaljevanju pišem, kot da je podjetje še vedno dejavno na

vseh treh lokacijah.

Vse tri poslovalnice so v Ljubljani na lokaciji z večjim obsegom ljudi, dve poslovalnici sta v trgovskih središčih in ena v bližini mestnega središča. Poslovna enota A, kot prva poslovalnica podjetja, je v BTC City Ljubljana in je svoja vrata odprla proti koncu leta 2012. Poslovna enota B je v bližini mestnega središča Ljubljane in deluje od druge polovice leta 2016 naprej. Poslovna enota C, kot najmlajša poslovalnica podjetja, je v nakupovalnem središču Rudnik in obratuje od aprila 2022.

Tabela 1 prikazuje ključne podatke poslovanja podjetja za obdobje od leta 2018 do leta 2022. Razvidno je, da so čisti prihodki od prodaje zadnjih treh let (2020, 2021 in 2022) znatno večji kot čisti prihodki od prodaje predhodnih dveh let. Največji razlog za rast prihodkov je povečano število naročil s pomočjo aplikacij za dostavo hrane, Wolt in Glovo oziroma Ehrana. Šlo je za čas covid-19 pandemije in so bile restavracije za določen čas tudi zaprte ali pa so ponujali le dostavo hrane na dom ali osebni prevzem. S tem se je večina ljudi navadilo na takšen način naročanja hrane tudi po zaključeni pandemiji. Poleg čistih prihodkov od prodaje je z letom 2020 začel naraščati tudi čisti dobiček tekočega leta, rast prav tako izhaja iz istega razloga.

Tabela 1: Ključni podatki izbranega podjetja, 2018–2022

Postavka (v EUR)	2018	2019	2020	2021	2022
Čisti prihodki od prodaje	298.630	536.832	1.278.151	1.144.649	1.161.788
Čisti dobiček tekočega leta	38.512	21.747	50.186	97.937	113.431
Sredstva (na 31. 12.)	365.310	496.542	687.642	1.230.899	1.604.201
Kapital (na 31. 12.)	41.803	154.276	204.463	302.400	415.830
Preneseni čisti dobiček preteklih let (na 31. 12.)	23.883	62.395	84.141	134.328	232.265
ROS v %	12,9	4,1	3,9	8,6	9,8
ROE v %	103,4	22,2	28,0	38,6	31,6
Povprečno število zaposlenih	2,98	4,92	4,83	4,61	7,76

Vir: prirejeno po Izbrano podjetje (2019), Izbrano podjetje (2020), Izbrano podjetje (2021), Izbrano podjetje (2022) in Izbrano podjetje (2023).

Preneseni čisti dobiček preteklih let vsako leto nenehno narašča za vrednost čistega dobička predhodnega leta. Do tega prihaja zaradi odločitve podjetnika, ki se je odločil, da bo namesto izplačila dobička tega raje obdržal v podjetju za nadaljnje potrebe investicij v rast in razvoj ter za pokritje morebitno nastalih izgub.

Tabela 1 prav tako vključuje dva kazalnika: ROS (angl. Return-on-sales), dobičkonosnost prihodkov (enačba 1) in ROE (angl. Return-on-equity), dobičkonosnost kapitala (enačba 2). To sta kazalnika dobičkonosnosti in kažeta razmerje med čistim dobičkom in prihodki oziroma kapitalom podjetja. Čim večja je vrednost kazalnika, tem večja je dobičkonosnost in uspešnejše je poslovanje podjetja. Negativna vrednost kazalnika pomeni, da je podjetje v tem obdobju ustvarilo izgubo (Conquest Consulting, 2021; Igličar in drugi, 2014, str. 374–377).

$$\text{Čista dobičkonosnost prihodkov od prodaje (ROS)} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{čisti prihodki od prodaje}} \quad (1)$$

$$\text{Čista dobičkonosnost kapitala (ROE)} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečno stanje kapitala}} \quad (2)$$

Vrednost kazalnika ROS leta 2022 je manjša kot v letu 2018. ROS 2018 znaša 12,9 % oziroma vsak EUR čistega prihodka od prodaje je ustvaril 0,13 EUR čistega dobička. ROS 2022 znaša 9,8 % oziroma vsak EUR je ustvaril 0,10 EUR. ROS je v celotnem opazovanem obdobju padel za 3,1 odstotne točke, kljub rasti obeh vključenih postavk. Gre za nesorazmerno rast števca in imenovalca. V konkretnem primeru so čisti prihodki rastli hitreje kot čisti dobiček.

Kazalnik ROE je ravno tako padel med analiziranim obdobjem, in sicer za 71,8 odstotne točke. V letu 2018 je vsak EUR kapitala ustvaril 1,03 EUR čistega dobička, v letu 2022 le še 0,32 EUR. Z vidika lastnika podjetja se je dobičkonosnost njegove naložbe v podjetje poslabšala za 0,72 EUR na vsak EUR kapitala.

Pri preostalih postavkah je vidna rast. Zaradi večjega obsega poslovanja je podjetje potrebovalo tudi več (predvsem redno) zaposlenih in tako se je v letu 2022 znatno povečalo povprečno število zaposlenih.

3 ANALIZA BILANCE STANJA

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, ki prikazuje sredstva (aktiva) in obveznosti do virov sredstev (pasiva) podjetja na določen dan, običajno je to zadnji dan poslovnega

obdobja (Podjetniški portal, 2013).

Tabela 2 prikazuje vrednosti sredstev in obveznosti do virov sredstev izbranega podjetja na zadnji dan leta 2020, 2021 in 2022. Tabela vključuje tudi dva indeksa, in sicer indeks_{21/20} in indeks_{22/21}, ki prikazujeta spremembo vrednosti posamezne postavke v primerjavi z njegovo vrednostjo konec predhodnega leta. V nadaljevanju sledi podrobnejša analiza posamezne postavke bilance stanja podjetja.

Tabela 2: Bilanca stanja izbranega podjetja, 2020–2022

Postavka (v EUR)	31. 12. 2020	31. 12. 2021	31. 12. 2022	Indeks_{21/20}	Indeks_{22/21}
SREDSTVA	687.642	1.230.899	1.604.201	179,0	130,3
Dolgoročna sredstva	271.485	663.529	967.300	244,4	145,8
- Nepremičnine	263.712	567.287	859.832	215,1	151,6
- Opredmetena osnovna sredstva	3.498	91.967	103.194	2628,9	112,2
- Dolgoročne finančne naložbe	4.275	4.275	4.275	100,0	100,0
Kratkoročna sredstva	416.157	567.370	636.900	136,3	112,3
- Zaloge	3.475	973	2.622	28,0	269,5
- Kratkoročne finančne naložbe	243.374	383.661	477.334	157,6	124,4
- Kratkoročne poslovne terjatve	141.757	136.868	113.351	96,6	82,8
- Denarna sredstva	27.551	45.869	43.593	166,5	95,0
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	687.642	1.230.899	1.604.201	179,0	130,3
Kapital	204.463	302.400	415.831	147,9	137,5
- Osnovni kapital	8.000	8.000	8.000	100,0	100,0
- Rezerve iz dobička	62.135	62.135	62.135	100,0	100,0
- Preneseni čisti dobiček preteklih let	84.141	134.328	232.265	159,6	172,9
- Čisti dobiček tekočega leta	50.186	97.937	113.431	195,1	115,8
Dolgoročne obveznosti	239.967	395.467	303.583	164,8	76,8
- Dolgoročne finančne obveznosti	239.967	395.467	303.583	164,8	76,8

se nadaljuje

Tabela 2: Bilanca stanja izbranega podjetja, 2020–2022 (nad.)

- Kratkoročne obveznosti	243.212	533.033	884.787	219,2	166,0
- Kratkoročne finančne obveznosti	0	50.000	371.109	/	742,2
- Kratkoročne poslovne obveznosti	243.212	483.033	513.678	198,6	106,3

Vir: prirejeno po Izbrano podjetje (2021), Izbrano podjetje (2022) in Izbrano podjetje (2023).

3.1 Analiza dolgoročnih sredstev

Skupna vrednost dolgoročnih sredstev podjetja je na dan 31. 12. 2022 znašala 967.300 EUR ter so sestavljena iz nepremičnin, opredmetenih osnovnih sredstev in dolgoročnih finančnih naložb. Z letom 2020 je podjetje začelo poslovati tudi z nepremičninami v smislu, da kupi nepremičnino, jo po potrebi prenovi (dogradi) in da v najem drugim fizičnim ali pravnim osebam. Iz tega izhaja rast vrednosti nepremičnin v letu 2021 z 263.712 EUR na 567.287 EUR za 144,4 % oziroma v letu 2022 s 567.287 EUR na 859.832 EUR za 45,8 %.

Med opredmetenimi osnovnimi sredstvi so vštetni stroji in oprema poslovalnic, ki jih podjetje potrebuje pri opravljanju glavne (gostinske) dejavnosti. Na področju nepremičnin je podjetje v letu 2020 bilo predvsem v fazi prenavljanja stavb, z letom 2021 je začelo množično kupovati pohištvo in opremo za opremljanje končanih prostorov. Tako so opredmetena osnovna sredstva višja za kar 2.528,9 % v letu 2021 oziroma 12,2 % v letu 2022 glede na prejšnje leto. Eden izmed razlogov za izjemno rast v letu 2021 (91.967 EUR) je tudi nizka vrednost konec leta 2020 (3.498 EUR), ki je posledica visoke stopnje odpisanosti sredstev zaradi amortiziranja. Na koncu leta 2020 so bila obstoječa sredstva večinoma odpisana in skupna stopnja odpisanosti teh znaša 94,4 % (glej tabelo 3).

Tabela 3: Stopnja odpisanosti opredmetenih osnovnih sredstev, 2020–2022

Postavka (v EUR)	31. 12. 2020	31. 12. 2021	31. 12. 2022
Nabavna vrednost	62.054	165.852	210.564
Odpisana vrednost	58.556	73.884	107.370
Stopnja odpisanosti	94,4	44,5	51,0

Vir: prirejeno po Izbrano podjetje (2021), Izbrano podjetje (2022) in Izbrano podjetje (2023).

Dolgoročne finančne naložbe ostajajo skozi obravnavano obdobje nespremenjene v višini 4.275 EUR, gre za kapitalsko naložbo v povezano družbo.

3.2 Analiza kratkoročnih sredstev

Skupna vrednost kratkoročnih sredstev je na dan 31. 12. 2022 znašala 636.900 EUR. Glede na dejavnost ima podjetje temu primerno manjše zaloge, saj v glavnem deluje v gostinski panogi, kjer zalogo sestavljata predvsem sveža hrana in pijača, česar ni mogoče držati na zalogi v večjih količinah, za daljši čas, saj se hitro pokvarita. Zaloga je tekom poslovnega obdobja računalniško vodena, na koncu se po potrebi uskladi in v primeru velikega odstopanja sledi ugotavljanje vzrokov za to. Končna vrednost zalog leta 2021 je bila precej nižja (za 72,0 %) v primerjavi z letom 2020 zaradi zamude v dobavi na strani tujega dobavitelja. Tako je v letu 2022, ko je sicer normalna vrednost, zaznana visoka rast za 169,5 % glede na predhodno leto.

Največji delež kratkoročnih sredstev predstavljajo kratkoročne finančne naložbe v vrednosti 477.334 EUR (na dan 31. 12. 2022), pri tem gre za posojila drugim pravnim in fizičnim osebam, med katerimi je največji posojilojemalec povezano podjetje, ki se ukvarja z nepremičninami. V letu 2021 je prišlo do rasti za 57,6 % in v letu 2022 za 24,4 % v primerjavi s prejšnjim letom. V obeh primerih gre za podpis novih posojilnih pogodb z omenjeno povezano osebo.

Glavni kupci podjetja so fizične osebe in plačajo takoj ob izdaji računa. Pri poslovanju s pravnimi osebami običajno velja plačilni rok 15 dni. Odprte poslovne terjatve so na dan 31. 12. 2020 znašale 141.757 EUR, v naslednjem letu se je vrednost znižala za 3,4 % na 136.868 EUR in ta se je v letu 2022 zopet znižala za 17,2 % na 113.351 EUR.

3.3 Analiza kapitala

Kapital je ena izmed najpomembnejših postavk bilance stanja. Predstavlja razliko med sredstvi in dolgovi oziroma obveznostmi podjetja. Kapital vključuje osnovni kapital podjetja, ki ga vplača lastnik ali lastniki podjetja, razne rezerve, preneseni poslovni izid preteklih let in poslovni izid tekočega leta, tako se kapital lahko poveča ali zmanjša, odvisno od poslovne uspešnosti podjetja (Vuković in drugi, 2023).

Iz tabele 2 je razvidno, da se postavki osnovni kapital, ki znaša 8.000 EUR, in rezerve iz dobička, ki znašajo 62.135 EUR, nista spreminjala med analiziranim obdobjem, zato sta

indeksa pri obeh postavkah enaka 100 (sprememba je 0 %).

V vseh treh letih je podjetje ustvarilo pozitivni poslovni izid. Dobiček se ne izplačuje, ampak se, kot že omenjeno, obdrži v podjetju za namene nadaljnje rasti in razvoja ter za pokritje morebitnih izgub. Tako se preneseni poslovni izid preteklih let vsako leto povečuje za znesek ustvarjenega dobička predhodnega leta.

Čisti dobiček leta 2020 je znašal 50.186 EUR, v naslednjem letu se je ta prenesel med preneseni čisti dobiček preteklih let in povzročil rast za 59,6 % s 84.141 EUR na 134.328 EUR. Čisti dobiček leta 2021 je znašal 97.937 EUR in je v primerjavi z letom 2020 višji za 95,1 %. Pri prenesenem čistem dobičku leta 2022 je povzročil rast za 72,9 % na 232.265 EUR. V letu 2022 je podjetje ustvarilo 113.431 EUR čistega dobička, ki je za 15,8 % višji kot čisti dobiček leta 2021.

Glavni razlog rasti čistega dobička v letu 2021 je povečanje števila dostav hrane in pijače po zunanjih izvajalcih. Glavni razlog rasti v letu 2022 je odprtje nove poslovalne enote v nakupovalnem središču Rudnik.

3.4 Analiza dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti

Med dolgoročnimi obveznostmi podjetje izkazuje le dolgoročne finančne obveznosti. Končna vrednosti teh je v letu 2021 narasla z 239.967 EUR na 395.467 EUR za 64,8 % in nato v letu 2022 padla za 23,2 % na 303.583 EUR. Gre za prejeta dolgoročna posojila od bank, drugih organizacij in fizičnih oseb. V letu 2021 je podjetje prejelo novo posojilo, zato je prišlo do povečanja vrednosti.

Kratkoročne obveznosti sestavljajo kratkoročne finančne obveznosti in kratkoročne poslovne obveznosti. Pri kratkoročnih finančnih obveznostih gre prav tako za prejeta posojila od bank, drugih organizacij in fizičnih oseb.

Kratkoročne poslovne obveznosti zajemajo še neporavnane obveznosti do dobaviteljev podjetja, obveznosti do zaposlenih iz naslova plač in obveznosti do države iz naslova davkov. Vsekakor obveznosti do dobaviteljev predstavljajo večinski delež. V primerjavi z letom 2020 se je vrednost kratkoročnih poslovnih obveznosti v letu 2021 skoraj podvojila, z 243.212 EUR na 483.033 EUR, in razlog za to je ravno povečanje odprtih obveznosti do dobaviteljev. V letu 2022 je prišlo le do rahle rasti za 6,3 %.

4 ANALIZA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, ki prikazuje prihodke in odhodke podjetja, ustvarjenje v določenem obdobju, ki je običajno mesec, trimesečje ali leto (Borko Grimšič, 2015).

V tabeli 4 so predstavljeni prihodki in odhodki izbranega podjetja, ki jih je ustvarilo v posameznem letu, od leta 2020 do leta 2022. Tudi ta tabela vključuje indeks_{21/20} in indeks_{22/21}, ki prikazujeta spremembo posamezne postavke v primerjavi z njeno vrednostjo v predhodnem letu. V nadaljevanju sledi podrobnejša analiza prihodkov in odhodkov podjetja.

Tabela 4: Izkaz poslovnega izida izbranega podjetja, 2020–2022

Postavka (v EUR)	2020	2021	2022	Indeks _{21/20}	Indeks _{22/21}
Poslovni prihodki	1.284.738	1.167.568	1.163.938	90,0	99,7
Poslovni odhodki	1.221.475	851.511	752.125	69,7	88,3
Poslovni izid iz poslovanja (EBIT)	63.263	316.057	411.813	499,6	130,3
Finančni prihodki	9	0	0	/	/
Finančni odhodki	2.042	193.245	210.526	9.463,5	108,9
Drugi odhodki	0	3.706	65.429	/	1.765,5
Celotni poslovni izid	61.230	119.107	135.857	194,5	114,1
Davek iz dobička	11.043	21.170	22.426	191,7	105,9
Čisti poslovni izid obdobja	50.186	97.937	113.431	195,1	115,8

Vir: prirejeno po Izbrano podjetje (2021), Izbrano podjetje (2022) in Izbrano podjetje (2023).

4.1 Analiza prihodkov

Prihodki so povečanja gospodarskih koristi v določenem obdobju, ki se kažejo v povečanju vrednosti sredstev ali zmanjšanju vrednosti obveznosti. Podjetje običajno ustvari največ poslovnih prihodkov z opravljanjem svoje glavne dejavnosti (Turk, brez datuma).

Iz tabele 5 je razvidno, da pri poslovnih prihodkih ni bilo drastičnih sprememb v opazovanem obdobju. Poslovni prihodki leta 2021 so znašali 1.167.568 EUR in so za 10 % manjši od poslovnih prihodkov prejšnjega leta. V letu 2022 so ti v primerjavi z letom 2021 bili še za 0,3 % manjši in so znašali 1.163.938 EUR. Poslovni prihodki vključujejo čiste prihodke od prodaje, ki so sestavljeni iz prihodkov od opravljanja gostinske dejavnosti in iz

prihodkov od najemnin, ter druge poslovne prihodke. Prihodki od najemnin predstavljajo le zelo majhen delež (manj kot 5 %) čistih prihodkov od prodaje, tako da podjetje ustvarja prihodke predvsem z opravljanjem gostinske dejavnosti. Med drugimi poslovnimi prihodki so vštete subvencije in pomoči, ki jih je podjetje prejelo od države.

Tabela 5: Poslovni prihodki izbranega podjetja, 2020–2022

Postavka (v EUR)	2020	2021	2022	Indeks_{21/20}	Indeks_{22/21}
Poslovni prihodki	1.284.738	1.167.568	1.163.938	90,0	99,7
- Čisti prihodki od prodaje	1.278.151	1.144.649	1.161.788	89,6	101,5
- Drugi poslovni prihodki	6.587	22.919	2.150	347,9	9,4

Vir: prirejeno po Izbrano podjetje (2021), Izbrano podjetje (2022) in Izbrano podjetje (2023).

4.2 Analiza odhodkov

Odhodki so zmanjšanje gospodarskih koristi v določenem obdobju, ki se kažejo v zmanjšanju vrednosti sredstev ali povečanju vrednosti obveznosti. Delijo se na poslovne, finančne, izredne in druge odhodke. Večinski delež odhodkov predstavljajo poslovni odhodki, ki nastanejo pri opravljanju glavne dejavnosti (Turk, b. d.).

Iz tabele 6 je razviden padajoči trend poslovnih odhodkov. Največja sprememba je nastala pri stroških materiala in blaga, pri čemer je v letu 2021 viden padeč za 60,7 % s 690.135 EUR na 271.160 EUR. V naslednjem letu se raven stroškov materiala in blaga ni veliko spremenila.

Tabela 6: Poslovni odhodki izbranega podjetja, 2020–2022

Postavka (v EUR)	2020	2021	2022	Indeks_{21/20}	Indeks_{22/21}
Poslovni odhodki	1.221.475	851.511	752.125	69,7	88,3
- Stroški materiala in blaga	690.135	271.160	272.174	39,3	100,4
- Stroški storitev	418.823	468.657	279.684	111,9	59,7
- Stroški dela	96.921	83.940	148.826	86,6	177,3
- Stroški amortizacij	15.596	27.754	51.441	178,0	185,3

Vir: prirejeno po Izbrano podjetje (2021), Izbrano podjetje (2022) in Izbrano podjetje (2023).

Leto 2020 je bilo leto pandemije koronavirusne bolezni covid-19 in podjetje je bilo med tistimi, ki so se podali v prodajo medicinskih pripomočkov, kot so medicinske maske in rokavice. Navedenih 690.135 EUR je sestavljenih iz 184.904 EUR stroškov materiala in 505.231 EUR nabavne vrednosti prodanega blaga. Slednje v nadaljnjih letih ni bilo več. Sprememba stroškov materiala ni tako velika, kot je prikazana v tabeli. Če upoštevamo, da so bili stroški materiala leta 2020 184.904 EUR, so se ti leta 2021 povečali za 46,6 % v primerjavi z letom 2020.

V letu 2022 so se stroški storitev zmanjšali in povečali so se stroški dela. Sprememba je posledica spremembe kadrovske strukture znotraj podjetja. V tem letu se je povečalo število redno zaposlenih ter zmanjšalo število dijakov in študentov, ki so delali preko študentskega servisa.

Kot že omenjeno, je podjetje v letu 2021 in 2022 kupilo veliko pohištva in druge opreme za opremljanje prostorov. Tako se je z letom 2021 dvignila tudi raven stroškov amortizacije.

Finančni odhodki leta 2021 in 2022 so očitno višji kot leta 2020. Ti vključujejo obresti od prejetih posojil, zamudne obresti in negativne tečajne razlike, saj podjetje posluje tudi v tuji valuti (USD).

4.3 Analiza dobička

Iz tabele 4 je razvidno, da je vsako leto EBIT višji od celotnega poslovnega izida, ker finančni odhodki močno poslabšajo rezultat, in ker podjetje nima finančnih ali drugih prihodkov, se tudi vsi ostali odhodki krijejo izključno s poslovnimi prihodki.

Podjetje sicer ustvari veliko višji dobiček pri poslovanju, vendar pri neposlovnih dejavnostih ustvari toliko večjo izgubo, da je stopnja rasti EBIT v letu 2021 (399,6 %) in 2022 (30,3 %) veliko višja kot stopnja rasti celotnega (94,5 % oziroma 14,1 %) in čistega dobička (95,1 % oziroma 15,8 %) leta.

5 PRIMERJAVA KAZALNIKOV POSLOVANJA S KONKURENČNIM PODJETJEM

Analiza s pomočjo kazalnikov je najpogostejši način analiziranja računovodskih izkazov. Kazalniki so relativna števila, dobimo jih z delitvijo ene postavke računovodskih izkazov z drugo. Srečamo jih lahko v treh oblikah, ki so: stopnje udeležbe, indeksi in koeficienti.

Stopnja udeležbe izraža delež določene postavke v celoti. Indeks izraža razmerje dveh istovrstnih postavk, ki se lahko razlikujeta po časovnem obdobju, na katerega se nanašata, ali drugi značilnosti, kot je recimo podjetje. V primerjavi s prejšnjima dvema koeficient izraža razmerje dveh raznovrstnih postavk, ki ju je smiselno primerjati (Igličar in drugi, 2014, str. 354).

Obstaja več vrst kazalnikov. V tem poglavju omenim in izračunam le nekaj izbranih kazalnikov za izbrano podjetje in jih primerjam s kazalniki konkurenčnega podjetja. Pri izbiri konkurenčnega podjetja pazim predvsem na tri stvari. Podjetji delujeta v isti panogi oziroma imata isto glavno dejavnost. Obe podjetji spadata med majhna podjetja. Podjetji poslujeta na primerljivih lokacijah.

Po navedenih merilih sem kot konkurenčno podjetje izbrala Chutis, d. o. o. Gre za majhno podjetje, ki opravlja gostinsko dejavnost. Ima več poslovalnic po Ljubljani, tako v mestnem središču kot v nakupovalnih središčih. V tabeli 7 so predstavljeni ključni podatki konkurenčnega podjetja za obdobje med leti 2018 in 2022.

Iz tabele 7 je razviden rast pri vsaki postavki v opazovanem obdobju. Pri konkurenčnem podjetju prav tako ne izplačujejo dobička, posledično se preneseni dobiček skozi leta povečuje. Čeprav obe podjetji spadata med majhna podjetja, ni težko ugotoviti, da je konkurenčno podjetje nekoliko večje kot izbrano. V nadaljevanju sledita izračun in interpretacija izbranih kazalnikov. Za preglednejšo predstavitev podatkov uporabljam dve kratici, in sicer IP za izbrano podjetje in KP za konkurenčno podjetje.

Tabela 7: Ključni podatki konkurenčnega podjetja, 2018–2022

Postavka (v EUR)	2018	2019	2020	2021	2022
Čisti prihodki od prodaje	813.923	1.318.103	1.711.917	2.451.603	3.677.586
Čisti dobiček tekočega leta	80.791	101.022	81.878	127.357	159.584
Sredstva (na 31. 12.)	531.369	628.583	950.192	2.260.443	2.648.502
Kapital (na 31. 12.)	136.925	237.947	319.825	447.182	605.036
Preneseni čisti dobiček preteklih let	47.884	128.675	229.697	311.575	438.932
Povprečno število zaposlenih	8,65	14,14	19,72	17,29	25,80

Vir: prirejeno po AJ PES (2019), AJ PES (2020), AJ PES (2021), AJ PES (2022) in AJ PES (2023).

5.1 Kazalniki stanja financiranja

Prva skupina kazalnikov so kazalniki stanja financiranja. To so kazalniki, povezani s pasivno stranjo bilance stanja oziroma z načinom financiranja podjetja, torej, od kod je podjetje pridobilo sredstva za financiranje svojega poslovanja. S strukturo financiranja je povezana tudi zmožnost podjetja za najemanje novih posojil (Igličar in drugi, 2014, str. 357).

Izbrala sem kazalnik delež kapitala v financiranju (enačba 3), ki pokaže delež kapitala med celotnimi obveznostmi do virov sredstev. Največja vrednost kazalnika je 1 in pomeni, da podjetje nima dolgov ali obveznosti do drugih. Bolj se ta približa 0, tem večja je zadolženost podjetja. To posledično pomeni, da je podjetje bolj tvegano za posojilodajalce in druge, do katerih podjetje izkazuje obveznosti (Igličar in drugi, 2014, str. 357–358).

$$\text{Delež kapitala v financiranju} = \frac{\text{kapital}}{\text{obveznosti do virov sredstev}} \quad (3)$$

V tabeli 8 so predstavljeni podatki, potrebni za izračun, in izračunani kazalnik. Slika 1 prikazuje graf, ki kaže gibanje vrednosti kazalnika pri obeh podjetjih skozi obdobje med leti 2018 in 2022. Pri obeh podjetjih se je kazalnik skozi leta gibal podobno, z razliko v tem, da je konkurenčno podjetje imelo višji kazalnik kot izbrano podjetje v prvih treh letih opazovanja, v zadnjih dveh je bilo ravno obratno. Izbrano podjetje je čez analizirano obdobje svoj kazalnik z začetnih 11,4 % dvignilo na končnih 25,9 %, medtem ko je konkurenčno podjetje z začetnih 25,8 % padlo na končnih 22,8 %. Iz tega lahko dobimo tudi delež dolgov podjetja, ki je razlika med celoto (100 %) in vrednostjo kazalnika.

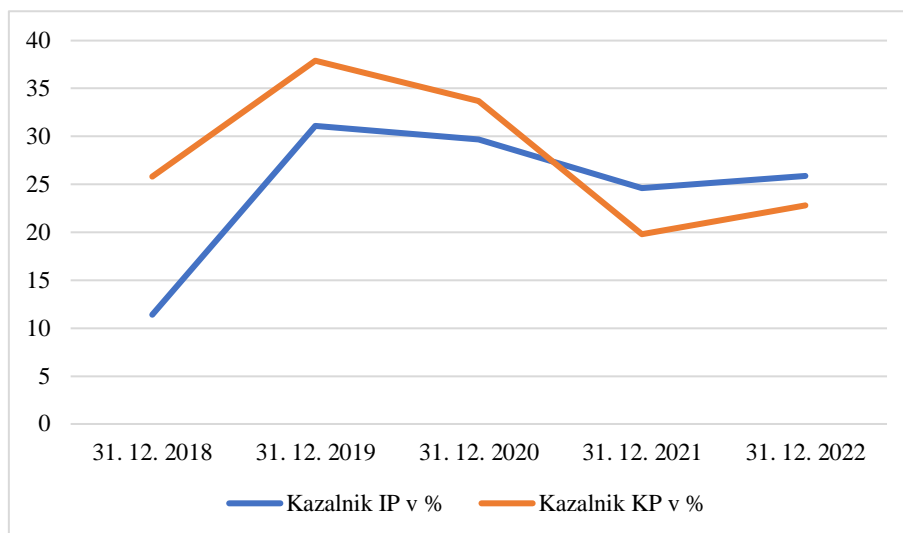
Tabela 8: Kazalnik delež kapitala v financiranju, 2018–2022

Postavka (v EUR)	31. 12. 2018	31. 12. 2019	31. 12. 2020	31. 12. 2021	31. 12. 2022
Kapital IP	41.803	154.276	204.463	302.400	415.830
Obveznosti do virov sredstev IP	365.310	496.542	687.642	1.230.899	1.604.201
Kazalnik IP v %	11,4	31,1	29,7	24,6	25,9
Kapital KP	136.925	237.947	319.825	447.182	605.036
Obveznosti do virov sredstev KP	531.369	628.583	950.192	2.260.443	2.648.502
Kazalnik KP v %	25,8	37,9	33,7	19,8	22,8

Vir: prirejeno po Izbrano podjetje (2019), Izbrano podjetje (2020), Izbrano podjetje (2021),

Izbrano podjetje (2022) in Izbrano podjetje (2023), AJPES (2019), AJPES (2020), AJPES (2021), AJPES (2022), AJPES (2023) in lastni izračun.

Slika 1: Gibanje kazalnika delež kapitala v financiranju, 2018–2022

Vir: lastno delo.

Konec leta 2018 se je izbrano podjetje financiralo z 11,4 % lastnega in 88,6 % tujega kapitala. Konec leta 2022 se je razmerje spremenilo na 25,9 % lastnega in 74,1 % tujega kapitala. Pri konkurenčnem podjetju se je razmerje spremenilo s 25,8 % lastnega in 74,2 % tujega kapitala na 22,8 % lastnega in 77,2 % tujega kapitala.

Sledi ugotovitev, da je struktura financiranja izbranega podjetja postala stabilnejša, medtem ko je pri konkurenčnem postala manj stabilna, saj se je zmanjšal delež lastnega in povečal delež tujega kapitala v celotnih obveznostih do virov sredstev. Financiranje s tujim kapitalom ni najstabilnejši način financiranja, saj obstaja večja verjetnost za težave pri plačilni sposobnosti in vračanju dolgov. Financiranje z lastnim kapitalom je stabilnejša oblika financiranja, ker ga podjetju ni treba vrniti lastniku ali lastnikom podjetja, dokler posluje.

5.2 Kazalniki stanja investiranja

Če s kazalniki stanja financiranja analiziramo pasivno stran bilance stanja, potem s kazalniki stanja investiranja analiziramo aktivno stran bilance stanja. En izmed osnovnih kazalnikov te skupine je kazalnik deleža dolgoročnih sredstev (enačba 4), pri čemer primerjamo dolgoročna sredstva z vsemi sredstvi podjetja. Vrednost kazalnika se prav tako giblje med 0 in 1. Vrednost 1 pomeni, da podjetje izključno deluje z dolgoročnimi sredstvi, kar ni mogoče,

saj vsako podjetje potrebuje vsaj nekaj likvidnih sredstev za normalno poslovanje. Bolj se kazalnik bliža vrednosti 0, tem manj dolgoročnih in več kratkoročnih sredstev ima. Kazalnik nima splošne optimalne vrednosti. Vrednost je odvisna tudi od panoge, v kateri deluje podjetje. Enaka vrednost pri dveh podjetjih še ne pomeni, da sta poslovno enako usmerjeni, saj so dolgoročna sredstva sestavljena iz več postavk (Igličar in drugi, 2014, str. 361).

$$\text{Delež dolgoročnih sredstev} = \frac{\text{dolgoročna sredstva}}{\text{sredstva}} \quad (4)$$

S podatki iz tabele 9 sem izračunala kazalnik delež dolgoročnih sredstev in oblikovala graf s slike 2. Pri izbranem podjetju na splošno prevladuje naraščajoči trend dolgoročnih sredstev, kar se odraža tudi v kazalniku, ki prav tako čez leta narašča. Konec leta 2018 je izbrano podjetje imelo 38,9 % dolgoročnih sredstev med vsemi sredstvi. Delež je v obravnavanem obdobju zrastle za 21,4 odstotne točke in je konec leta 2022 znašal 60,3 %.

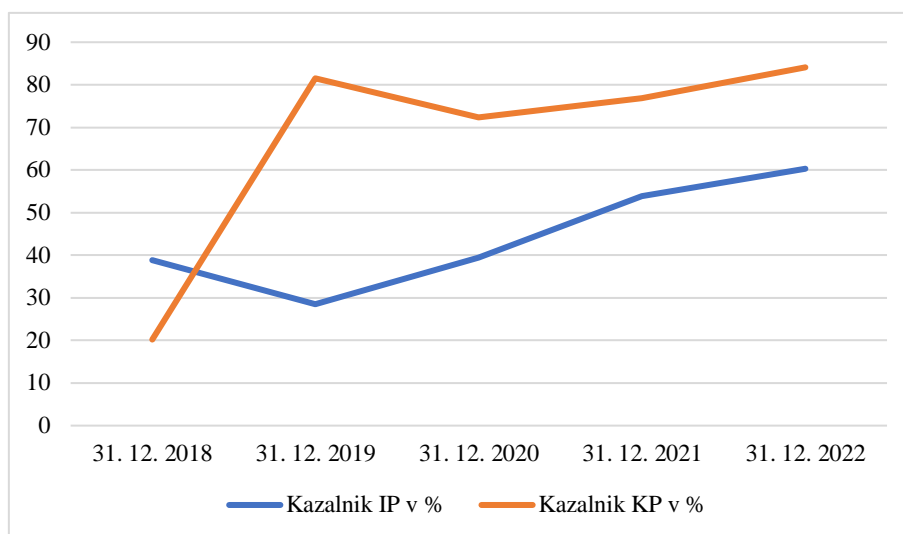
Kazalnik konkurenčnega podjetja je ob koncu leta 2018 bil nižji kot pri izbranem podjetju in je znašal 20,2 %. Ta je naslednje leto strmo zrastle na kar 81,5 %. Nato je sledil manjši padec v letu 2020 in je naprej zrastle na 84,1 %. Od leta 2019 naprej je kazalnik konkurenčnega podjetja precej višji kot pri izbranem podjetju.

Tabela 9: Kazalnik delež dolgoročnih sredstev, 2018–2022

Postavka (v EUR)	31. 12. 2018	31. 12. 2019	31. 12. 2020	31. 12. 2021	31. 12. 2022
Dolgoročna sredstva IP	142.040	141.530	271.485	663.529	967.300
Sredstva IP	365.310	496.542	687.642	1.230.899	1.604.201
Kazalnik IP v %	38,9	28,5	39,5	53,9	60,3
Dolgoročna sredstva KP	107.077	512.438	688.017	1.737.559	2.226.795
Sredstva KP	531.369	628.583	950.192	2.260.443	2.648.502
Kazalnik KP v %	20,2	81,5	72,4	76,9	84,1

Vir: prirejeno po Izbrano podjetje (2019), Izbrano podjetje (2020), Izbrano podjetje (2021), Izbrano podjetje (2022) in Izbrano podjetje (2023), AJPES (2019), AJPES (2020), AJPES (2021), AJPES (2022), AJPES (2023) in lastni izračun.

Slika 2: Gibanje kazalnika delež dolgoročnih sredstev, 2018–2022

Vir: lastno delo.

Pri izbranem podjetju je največja rast vrednosti nastala pri nepremičninah in delno tudi pri opredmetenih osnovnih sredstvih. Pri konkurenčnem podjetju je dvig kazalnika predvsem posledica povečanja vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev in dolgoročnih finančnih naložb. Po podatkih iz Gvina (2023) znaša kazalnik pripadajoče dejavnosti 2022 61,2 %. Razvidno je, da je izbrano podjetje v skladu s povprečjem dejavnosti, medtem ko ima konkurenčno podjetje nekoliko višji kazalnik.

Obe podjetji sta veliko investirali v dolgoročna sredstva z razliko v tem, da se investicije izbranega podjetja nanašajo zlasti na stransko dejavnost, poslovanje z nepremičninami, ki v osnovi zahteva večji vložek v dolgoročna sredstva. Razpoložljivi podatki kažejo, da je izbrano podjetje bolj odprto za nove izzive ter išče možnosti za rast in razvoj podjetja tudi v novi dejavnosti, medtem ko se konkurenčno podjetje za enkrat bolj osredotoča na svojo glavno dejavnost. Obenem dvig kazalnika kaže, da sta podjetji do določene mere dovolj poslovno uspešni in imata dovolj razpoložljivih sredstev za nove investicije v rast in razvoj.

5.3 Kazalniki plačilne sposobnosti

Plačilna sposobnost je zmožnost podjetja, da poravnava svoje obveznosti v roku zapadlosti. Tako imamo kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobnost. Kratkoročna plačilna sposobnost je stanje, ko so denarna sredstva podjetja v kratkem roku enaka ali večja kot obveznosti, ki zapadejo v plačilo. Dolgoročna plačilna sposobnost je stanje, ko je podjetje

zmožno s svojimi sredstvi pokriti vse svoje obveznosti (Turk, b. d.).

V okviru plačilne sposobnosti sem izbrala kazalnik hitri koeficient (enačba 5), ki pokaže pokritost kratkoročnih obveznosti podjetja z njegovimi najbolj likvidnimi sredstvi. Čim manjša je vrednost kazalnika (najmanj 0), tem slabša je pokritost kratkoročnih obveznosti in slabša je plačilna sposobnost podjetja na zelo kratek rok (Igličar in drugi, 2014, str. 367).

$$\text{Hitri koeficient} = \frac{\text{denarna sredstva} + \text{kratkoročne finančne naložbe}}{\text{kratkoročne obveznosti}} \quad (5)$$

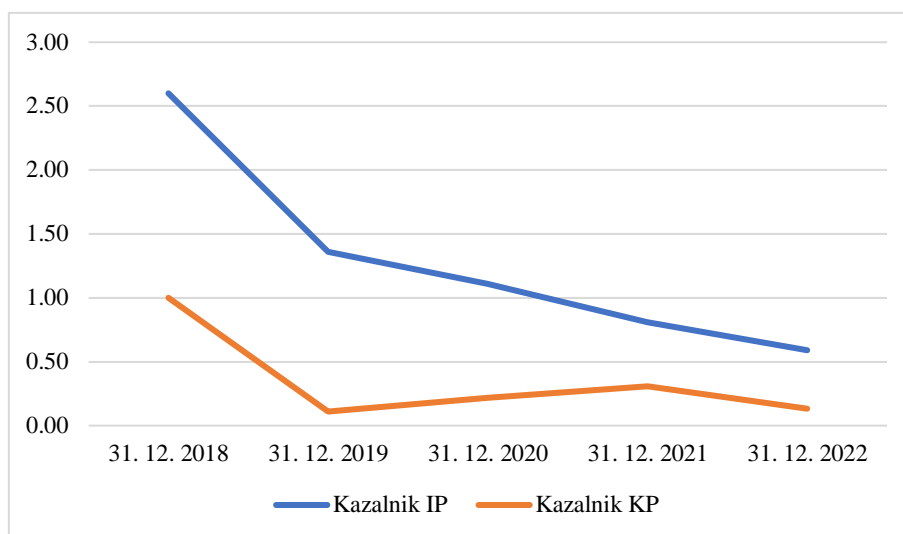
V celotnem opazovanem obdobju je hitri koeficient izbranega podjetja višji kot pri konkurenčnem podjetju (glej tabelo 10 in sliko 3). Pri obeh prevladuje padajoči trend. Kazalnik izbranega podjetja se je z začetnih 2,60 zmanjšal na končnih 0,59, kar je popolnoma normalno, da je vrednost hitrega koeficienta manjša od 1, saj ni smiselno imeti tako veliko najbolj likvidnih sredstev »na zalogi«. Vrednost kazalnika pri konkurenčnem podjetju je izjemno majhna. Konec leta 2022 je kazalec znašal le 0,13, kar pomeni, da podjetje v zelo kratkem roku ni zmožno poplačati niti petine svojih kratkoročnih obveznosti.

Tabela 10: Hitri koeficient, 2018–2022

Postavka (v EUR)	31. 12. 2018	31. 12. 2019	31. 12. 2020	31. 12. 2021	31. 12. 2022
Denarna sredstva IP	8.612	37.001	27.551	45.869	43.593
Kratkoročne finančne naložbe IP	194.385	235.951	243.374	383.661	477.334
Kratkoročne obveznosti IP	78.008	200.042	243.212	533.033	884.787
Kazalnik IP	2,60	1,36	1,11	0,81	0,59
Denarna sredstva KP	17.407	43.773	34.724	46.619	60.702
Kratkoročne finančne naložbe KP	364.000	0	69.263	295.369	113.659
Kratkoročne obveznosti KP	381.365	382.645	477.766	1.095.489	1.292.931
Kazalnik KP	1,00	0,11	0,22	0,31	0,13

Vir: prirejeno po Izbrano podjetje (2019), Izbrano podjetje (2020), Izbrano podjetje (2021), Izbrano podjetje (2022) in Izbrano podjetje (2023), AJPES (2019), AJPES (2020), AJPES (2021), AJPES (2022), AJPES (2023) in lastni izračun.

Slika 3: Gibanje hitrega koeficienta, 2018–2022

Vir: lastno delo.

Izračunala sem še kratkoročni koeficient (enačba 6), ki v števcu poleg denarnih sredstev in kratkoročnih finančnih naložb vključuje še ostale postavke kratkoročnih sredstev, zaloge in kratkoročne poslovne terjatve (Igličar in drugi, 2014, str. 365).

$$\text{Kratkoročni koeficient} = \frac{\text{kratkoročna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}} \quad (6)$$

Tako kot pri hitrem koeficientu še vedno velja padajoči trend (glej tabelo 11 in sliko 4). Tudi v tem primeru je vrednost kazalnika konkurenčnega podjetja precej nizka, v petih letih je z 1,11 padla na 0,32. Pri izbranem podjetju je ta padla z 2,86 na 0,72.

Tabela 11: Kratkoročni koeficient, 2018–2022

Postavka (v EUR)	31. 12. 2018	31. 12. 2019	31. 12. 2020	31. 12. 2021	31. 12. 2022
Kratkoročna sredstva IP	223.271	355.013	416.157	567.370	636.900
Kratkoročne obveznosti IP	78.008	200.042	243.212	533.033	884.787
Kazalnik IP	2,86	1,77	1,71	1,06	0,72
Kratkoročna sredstva KP	424.043	114.573	257.332	522.510	412.781

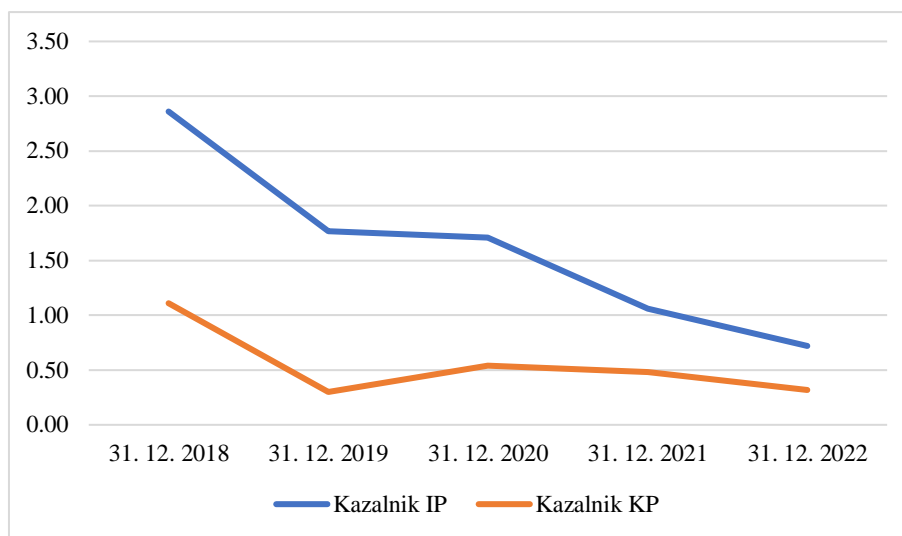
se nadaljuje

Tabela 11: *Kratkoročni koeficient, 2018–2022 (nad.)*

Kratkoročne obveznosti KP	381.365	382.645	477.766	1.095.489	1.292.931
Kazalnik KP	1,11	0,30	0,54	0,48	0,32

Vir: prirejeno po Izbrano podjetje (2019), Izbrano podjetje (2020), Izbrano podjetje (2021), Izbrano podjetje (2022) in Izbrano podjetje (2023), AJPES (2019), AJPES (2020), AJPES (2021), AJPES (2022), AJPES (2023) in lastni izračun.

Slika 4: *Gibanje kratkoročnega koeficienta, 2018–2022*

Vir: lastno delo.

Sledi ugotovitev, da ima izbrano podjetje boljše stanje plačilne sposobnosti kot konkurenčno podjetje tako na zelo kratek rok (hitri koeficient) kot na kratek rok (kratkoročni koeficient). Zelo pomembno je, da ima podjetje na razpolago toliko sredstva, da je zmožno pokriti vsaj najbolj nujne obveznosti. Nelikvidnost lahko poleg drugega povzroči tudi zamude v dobavi surovin in materiala ali blaga, ki se aplicirajo naprej v zamude v celotnem poslovnem procesu podjetja.

5.4 Kazalniki dobičkonosnosti

Dobičkonosnost se lahko izračuna za prihodke, sredstva in kapital tako, da primerjamo dobiček s posamezno omenjeno postavko. Poleg kazalnikov ROS in ROE, ki sem ju na kratko predstavila že pri predstavitvi podjetja, v tem delu izračunam še kazalnik ROA (angl. Return-on-assets) ali dobičkonosnost sredstev (enačba 7) (Igličar in drugi, 2014, str. 374,

376).

Tudi pri tem kazalniku velja isto, večja je vrednost kazalnika, uspešnejše je poslovanje podjetja in negativna vrednost pomeni, da je podjetje v tem obdobju ustvarilo izgubo. Ker tovrstni kazalniki nimajo optimalne vrednosti, jih je treba za boljše razumevanje primerjati v času (gibanje kazalnika skozi čas), s povprečjem panoge ali s kazalniki konkurenčnih podjetij (Conquest Consulting, 2021).

$$\text{Čista dobičkonosnost sredstev (ROA)} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečno stanje sredstev}} \quad (7)$$

V tabeli 12 so predstavljeni podatki in vrednosti kazalnikov obeh podjetij. Slika 5, 6 in 7 prikazujejo gibanje posameznega kazalnika.

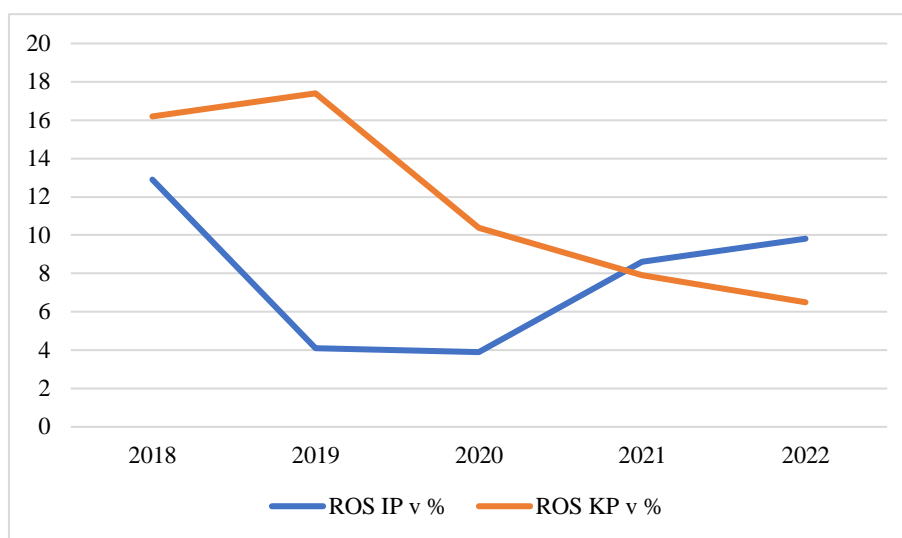
Tabela 12: Kazalniki dobičkonosnosti, 2018–2022

Postavka (v EUR)	2018	2019	2020	2021	2022
Čisti dobiček IP	38.512	21.747	50.186	97.937	113.431
Čisti prihodki od prodaje IP	298.630	536.832	1.278.151	1.144.649	1.161.788
ROS IP v %	12,9	4,1	3,9	8,6	9,8
Povprečno stanje sredstev IP	292.616	430.926	592.092	959.271	1.417.550
ROA IP v %	13,2	5,0	8,5	10,2	8,0
Povprečno stanje kapitala IP	37.242	98.040	179.370	253.431	359.115
ROE IP v %	103,4	22,2	28,0	38,6	31,6
Čisti dobiček KP	80.791	101.022	81.878	127.357	159.584
Čisti prihodki od prodaje KP	499.719	579.976	789.387	1.605.317	2.454.473
ROS KP v %	16,2	17,4	10,4	7,9	6,5
Povprečno stanje sredstev KP	499.719	579.976	789.387	1.605.317	2.454.473
ROA KP v %	16,2	17,4	10,4	7,9	6,5
Povprečno stanje kapitala KP	96.530	187.436	278.886	383.504	526.109
ROE KP v %	83,7	53,9	29,4	33,2	30,3

Vir: prirejeno po Izbrano podjetje (2019), Izbrano podjetje (2020), Izbrano podjetje (2021), Izbrano podjetje (2022) in Izbrano podjetje (2023), AJPES (2019), AJPES (2020), AJPES (2021), AJPES (2022), AJPES (2023) in lastni izračun.

Kot že omenjeno, je vrednost kazalnika ROS pri izbranem podjetju v opazovanem obdobju padla, kljub rasti čistega dobička in čistih prihodkov od prodaje. Čisti dobiček podjetja v analiziranem obdobju raste, z izjemo v letu 2019, ko je nekoliko padel. Čisti prihodki od prodaje so sprva rastle in nato v zadnjih dveh letih rahlo padli. Nihanja se odražajo v kazalniku (glej sliko 5) tako, da je ta najprej padel z 12,9 % na 3,9 %, zaradi višjih čistih prihodkov od prodaje in relativno nižjega čistega dobička, in nato zrastel na 9,8 %, zaradi rahlo nižjih čistih prihodkov od prodaje in relativno višjega čistega dobička.

Slika 5: Gibanje čiste dobičkonosnosti prihodkov od prodaje, 2018–2022

Vir: lastno delo.

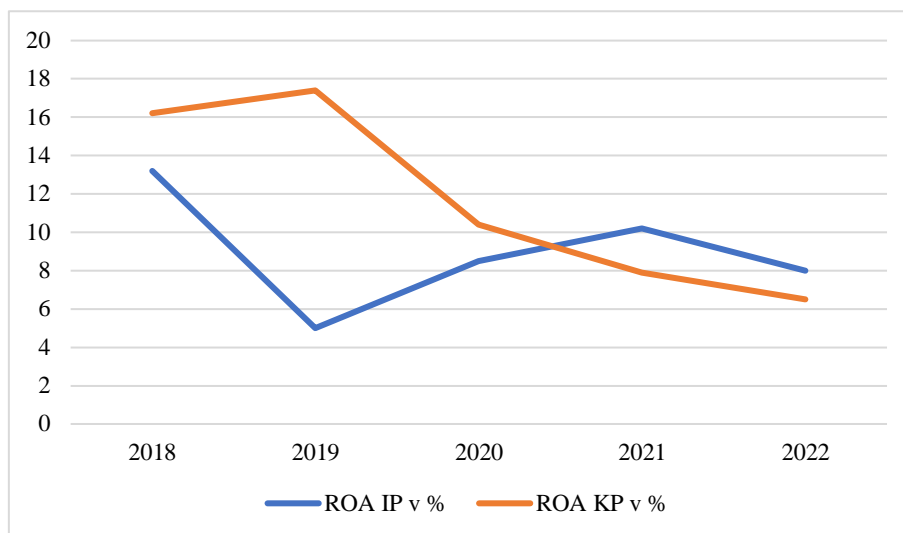
Čisti dobiček konkurenčnega podjetja je v analiziranem obdobju rasel, razen v letu 2020, ko je padel na podobno raven kot v letu 2018. Čisti prihodki od prodaje so bili vsako leto višji. Čeprav pri obeh postavkah prevladuje naraščajoči trend, je kazalnik začel po višku v letu 2019 (17,4 %) padati. Leta 2022 je znašal le še 6,5 %, ki kar je nižje od vrednosti kazalnika istega leta pri izbranem podjetju.

Prva tri leta analize je bilo konkurenčno podjetje bolj dobičkonosno pri prihodkih, a se je hitro poslabšalo. Medtem je izbrano podjetje izboljšalo razmerje med čistim dobičkom in čistimi prihodki od prodaje in postalo prihodkovno bolj dobičkonosno kot konkurenčno podjetje. V letu 2022 je pri izbranem podjetju vsak EUR čistega prihodka od prodaje ustvaril 0,10 EUR čistega dobička in pri konkurenčnem podjetju 0,07 EUR.

Kot je razvidno s slike 6, se kazalnik ROA giblje skoraj popolnoma obratno pri analiziranih podjetjih. Pri izbranem podjetju je ROA v letu 2018 znašal 13,2 %, po nihanjih je nazadnje

v letu 2022 znašal 8,0 %. Pri konkurenčnem podjetju je ROA v letu 2018 znašal 16,2 %, v letu 2019 je dosegel 17,4 % in nato padel na 6,5 % v letu 2022.

Slika 6: Gibanje čiste dobičkonosnosti sredstev, 2018–2022

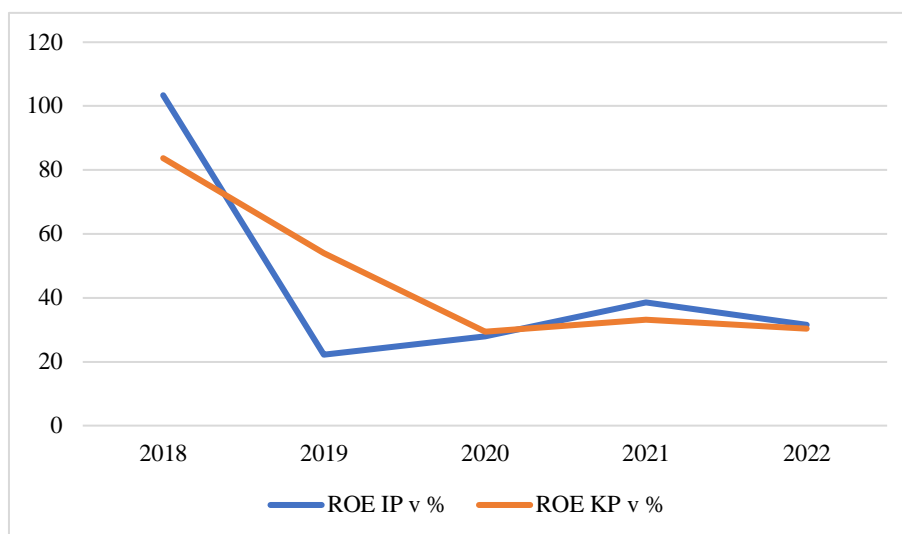
Vir: lastno delo.

Konkurenčno podjetje je v opazovanem obdobju imelo višji čisti dobiček kot izbrano podjetje, a je hkrati imelo tudi veliko več sredstev. Zlasti v zadnjih dveh letih, ko je imelo toliko več sredstev, da je njegov ROA padel pod ROA izbranega podjetja in je s tem bilo manj učinkovito pri uporabi sredstev.

V splošnem je ROE zanimiv zlasti lastnikom podjetja, saj prikazuje donosnost naložbe v podjetje in pove, koliko čistega dobička prispeva vsaka enota vloženega kapitala. Pomembno je omeniti, da kapital vključuje tudi druge postavke bilance stanja (rezerve, preneseni čisti dobiček preteklih let in čisti dobiček tekočega leta) poleg vloženega kapitala (Igličar in drugi, 2014, str. 377).

V primerjavi z ROA je gibanje kazalnika ROE pri obeh podjetjih dokaj podobno in se vrednostno ne razlikujeta veliko (glej sliko 7). Izbrano podjetje je prvotno imelo ROE v višini 103,4 %, torej je vsak EUR kapitala ustvaril 1,03 EUR čistega dobička. Leta 2022 je njegov ROE znašal le še 31,6 % oziroma je vsak EUR kapitala ustvaril 0,32 EUR čistega dobička. Konkurenčno podjetje je v letu 2018 imelo ROE v višini 83,7 % in je vsak EUR kapitala ustvaril 0,84 EUR čistega dobička. Leto 2022 je njegov ROE znašal samo še 30,3 %, kar pomeni, da je vsak EUR kapitala ustvaril 0,30 EUR čistega dobička.

Slika 7: Gibanje čiste dobičkonosnosti kapitala, 2018–2022

Vir: lastno delo.

Izbrano podjetje se je v primerjavi s konkurenčnim bolj poslabšalo, saj je razlika med prvotnim in končnim ROE večja. Pri izbranem podjetju se je ROE poslabšal za 71,8 odstotne točke oziroma za 0,72 EUR na vsak EUR kapitala. Pri konkurenčnem podjetju je bila ta razlika manjša in je znašala 53,4 odstotne točke oziroma 0,53 EUR na vsak EUR kapitala. Po zadnji vrednosti vseh treh kazalnikov vidimo, da je izbrano podjetje bolj dobičkonosno kot konkurenčno podjetje.

6 SKLEP

V zaključni strokovni nalogi sem naredila vodoravno analizo računovodskih izkazov izbranega gostinskega podjetja Izbrano podjetje, za leta 2020, 2021 in 2022. Podjetje sem analizirala tudi s pomočjo izbranih kazalnikov, v tem delu sem izračunala kazalnike izbranega podjetja in jih primerjala s kazalniki konkurenčnega podjetja Chutis, d. o. o. V analizo sem vključila še leti 2018 in 2019.

Pri analizi sredstev sem ugotovila, da izbrano podjetje veliko vlaga v dolgoročna sredstva, ki so se v dveh letih potrojila. Dolgoročna sredstva so konec leta 2020 znašala 271.485 EUR, konec leta 2022 so znašala že 967.300 EUR, kar je za 256 % več. Največja sprememba se vidi pri nepremičninah, saj se je podjetje poleg gostinstva začelo ukvarjati tudi z oddajanjem prostorov v najem. Delež kratkoročnih sredstev je čez leta manjši, na dan 31. 12. 2022 predstavlja le še dobro tretjino vseh sredstev. Pri tem je največ kratkoročnih finančnih naložb

v obliki danih posojil povezanemu podjetju.

Pri analizi kapitala je razvidno, da se je ta spreminjala izključno zaradi ustvarjenega dobička, ki se obdrži v podjetju za nadaljnjo rast in razvoj ter za pokritje morebitnih izgub. Med dolgoročnimi in kratkoročnimi finančnimi obveznostmi podjetje izkazuje le prejeta posojila. Zaradi novo prejetih posojil se je vrednost finančnih obveznosti povečala. Največja sprememba je nastala pri kratkoročnih obveznostih, vrednost teh se je v letu 2022 povečala s 50.000 EUR na 371.109 EUR za 642 %. Poleg finančnih obveznosti so med kratkoročnimi obveznostmi izkazane tudi kratkoročne poslovne obveznosti, ki so se v analiziranem obdobju ravno tako povečale, a ne toliko kot pri finančnih.

Z analizo izkaza poslovnega izida sem ugotovila, da so letni prihodki podjetja dokaj ustaljeni, vendar so odhodki nižji, zato je podjetje imelo vsako leto višji dobiček. V primerjavi z letom 2020 je dobiček leta 2021 večji za 95,1 %, ta se je v letu 2022 povečal še za 15,8 % in znašal 113.431 EUR.

V okviru analize kazalnikov poslovanja sem izračunala sedem kazalnikov različnih skupin in izbrano podjetje primerjala s konkurenčnim. Ugotovila sem, da sta obe podjetji v vseh letih analize ustvarili dobiček ter da imata vsako leto več sredstev in kapitala. V okviru financiranja je izbrano podjetje izboljšalo svojo strukturo financiranja, da je ta postala stabilnejša, kar se kaže v povečanju deleža kapitala v financiranju oziroma obveznostih do virov sredstev. Konkurenčno podjetje se je pri tem poslabšalo, saj se je delež kapitala zmanjšal skozi leta opazovanja. Pri investiranju se je izkazalo, da podjetji veliko vlagata v dolgoročna osnovna sredstva (rast vrednosti kazalnika delež dolgoročnih sredstev), a sta različno razvojno naravnani. Izbrano podjetje se podaja v izziv nove dejavnosti (večina investicij v dolgoročna sredstva se nanaša na novo stransko dejavnost – nepremičnine), konkurenčno se osredotoča na osnovno dejavnost (predvsem gre za investicije v opredmetena osnovna sredstva). Izbrano podjetje ima relativno boljše stanje plačilne sposobnosti tako na zelo kratek rok kot na kratek rok. Pri dobičkonosnosti se je izbrano podjetje boljše odrezalo pri vseh treh kazalnikih ter je učinkovitejše pri upravljanju sredstev in kapitala.

Skupno gledano je izbrano podjetje poslovno uspešnejše od konkurenčnega, čeprav je to po velikosti, vrednosti sredstev in kapitala ter dobičku večje. Izbrano podjetje stremi k rasti in razvoju ter se podaja v nove izzive, saj si želi biti v koraku s časom.

LITERATURA IN VIRI

1. AJPES. (2019, 25. april). *Chutis, d. o. o., letno poročilo 2018*. Pridobljeno s https://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=6414184000&id_prikaza=1&id=11598218#porocilo
2. AJPES. (2020, 19. junij). *Chutis, d. o. o., letno poročilo 2019*. Pridobljeno s https://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=6414184000&id_prikaza=1&id=13275872#porocilo
3. AJPES. (2021, 20. maj). *Chutis, d. o. o., letno poročilo 2020*. Pridobljeno s https://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=6414184000&id_prikaza=1&id=14746755#porocilo
4. AJPES. (2022, 20. maj). *Chutis, d. o. o., letno poročilo 2021*. Pridobljeno s https://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=6414184000&id_prikaza=1&id=16214806#porocilo
5. AJPES. (2023, 21. april). *Chutis, d. o. o., letno poročilo 2022*. Pridobljeno s https://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=6414184000&id_prikaza=1&id=17225355#porocilo
6. Borko Grimšič, M. (2015, 29. december). *Kaj je bilanca stanja in izkaz poslovnega izida?* Pridobljeno 1. avgusta 2023 s <https://pristar.si/index.php/496-kaj-je-bilanca-stanja-in-izkaz-poslovnega-izida>
7. Conquest Consulting. (2021, 14. februar). *ROS, ROE and ROA ratios - how to analyze the profitability of a company?* Pridobljeno 20. septembra 2023 s <https://www.conquest.pl/en/pointers-ros-roe-i-roa-how-to-analyze-company-profitability/>
8. Gvin. (2023, 11. september). *Tržna analiza, Bilanca stanja dejavnosti I56.101: Restavracija in gostilne*. Pridobljeno 11. septembra 2023 s <https://www-gvin-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/GvinFipo/Pages/Company.aspx?Mode=GvinSI&App=GvinFipo2012SI&CompanyId=344418&CompanyDetailType=MarketAnalysis&Lang=sl-SI&CompanyDetailSubType=BalanceSheet>
9. Igličar, A., Hočevar, M. in Zaman Groff, M. (2014). *Uvod v računovodstvo*. Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani.
10. Izbrano podjetje. (2019). *Poročilo 2018*. (interno gradivo). Izbrano podjetje.
11. Izbrano podjetje. (2020). *Poročilo 2019*. (interno gradivo). Izbrano podjetje.
12. Izbrano podjetje. (2021). *Poročilo 2020*. (interno gradivo). Izbrano podjetje.
13. Izbrano podjetje. (2022). *Poročilo 2021*. (interno gradivo). Izbrano podjetje.
14. Izbrano podjetje. (2023). *Poročilo 2022*. (interno gradivo). Izbrano podjetje.

15. Podjetniški portal. (2013, 12. november). *Kaj je bilanca stanja?* Pridobljeno 1. avgusta 2023 s <https://www.podjetniski-portal.si/moj-spletni-prirocnik/clanki/8496-kaj-je-bilanca-stanja>
16. Turk, I. (brez datuma). *Pojmovnik*. Pridobljeno 4. avgusta 2023 s <https://www.zvezarfr.si/pripomocki/slovar>
17. Vuković, K., Keramat, S., Juršev, U. in Turk, B. J. (2023, 13. februar). *Kapital*. Pridobljeno 15. avgusta 2023 s <https://www.dara.si/33/kapital-uniqueidmRRWSbk196EAafnF40AQgLgX4F61gYtFr3C6YZYAKIHGRlkSen6cxg/>